

Februari 2023

Investerings- signalen

Kraftigt minskad ordergång för innovationssektorn

Nära 40 procent av arkitekt- och ingenjörsföretagen
spår minskad ordergång kommande halvår

Innehåll

Sammanfattning	3
Anställningsläget	5
Orderläget	6
Prisbildens utveckling	8
Appendix	9
Långsiktig trendutveckling	9
Orderutvecklingen för arkitekt- och teknikkonsultföretagen	11
Orderutvecklingen för industri-/ techkonsultföretagen	12
Personalomsättning	13
Export/utlandsuppdrag	14
Kontakt	16

Om Investeringssignalen

Investeringssignalen är Innovationsföretagens återkommande marknadsundersökning för innovationssektorn. Den redovisar aktuell information om beläggning samt förväntningar på framtida orderläge, prisutveckling och anställningsbehov. Arkitekt-, teknikkonsult-, industrikonsult-/techkonsultföretag arbetar tidigt i investeringscykeln och är de som leder och driver utvecklingen framåt. I genomsnitt sker deras utrednings- och projekteringsinsats 12–18 månader före byggstart eller en industriell investering. Företagens unika position i investeringsprocessen innebär att marknadsundersökningen ger en tidig och tillförlitlig signal om framtida förändringar i till exempel investeringsvolymen för bostäder, infrastruktur samt industrins FoU-investeringar.

Branschdefinition

Rapporten studerar innovationssektorn, som i detta sammanhang består av arkitekt-, teknikkonsult-, industrikonsult- och techkonsultföretag

Om denna rapport

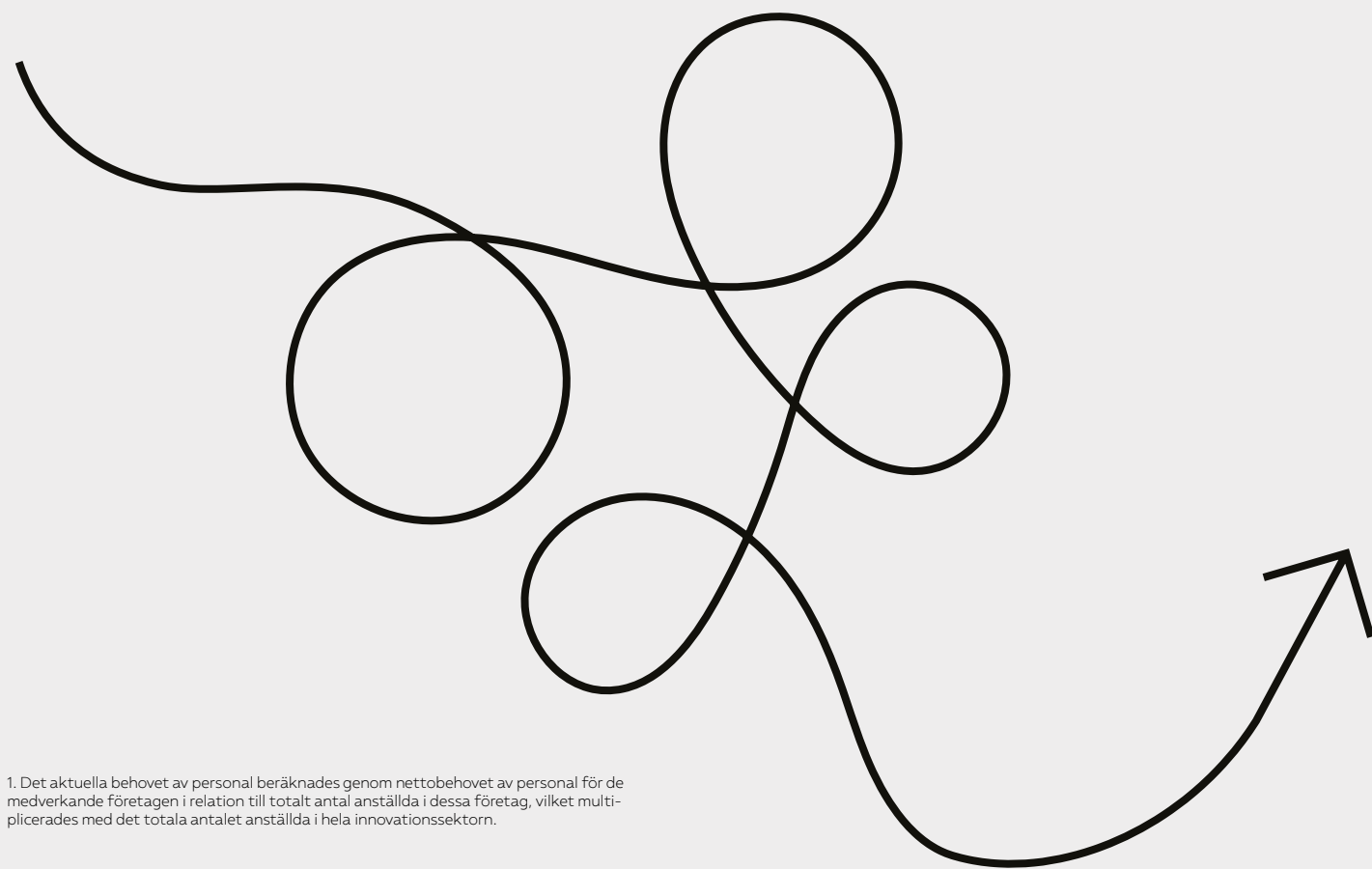
- 159 medlemsföretag som tillsammans sysselsätter 10 212 medarbetare i Sverige.
- Enkätperioden löpte från 27 december 2022 till 10 januari 2023.
- För vissa grafer redovisas förändringen i netttotal. Nettotalen visar skillnaden mellan procentandelen av företag som angivit en positiv förväntan och de som angivit en negativ förväntan. Om exempelvis 60 procent har en positiv förväntan, 20 procent en negativ förväntan och 20 procent en oförändrad bild, blir nettotalet +40.

Sammanfattning

Den svenska ekonomin väntas enligt Konjunkturinstitutets senaste prognos att befinna sig i en lågkonjunktur mellan 2023 och 2025. Bidragande orsaker till att vi går in i lågkonjunkturer är hög inflation och stigande räntor. Det skapar svåra utmaningar för hushållen och pressar näringslivet. Investeringsignalen visar en tydlig nedgång av orderingen inom flera sektorer. Något vi såg indikationer på redan i höstens mätningar. Företagen indikerar nu en nedgång både vad gäller orderstock och beläggningsgrad. Nedgången är däremot inte jämnt fördelad mellan verksamhetsområdena. Infrastruktur, energi och miljö är alla områden där satsningarna fortsätter och konsulterna inom dessa områden har fortfarande hög

beläggningsgrad. Byggnader av bostäder, kontor, industribyggnader och andra kommersiella lokaler är däremot områden som drabbas hårt av nedgången. Hos arkitektföretagen syns redan lägre beläggningsgrad samtidigt som flera projekt stoppats.

Antal företag som uppger att de kommer öka sin personalstyrka kommande halvår har halverats, sedan mätningen i höstas. Trots detta är rekryteringsbehovet fortfarande stort och det är fortsatt en större andel företag som behöver nyrekrytera jämfört med dem som behöver säga upp medarbetare. Inom det närmsta halvåret behöver företagen i innovationssektorn som helhet öka antalet anställda med över 3 600 personer¹.

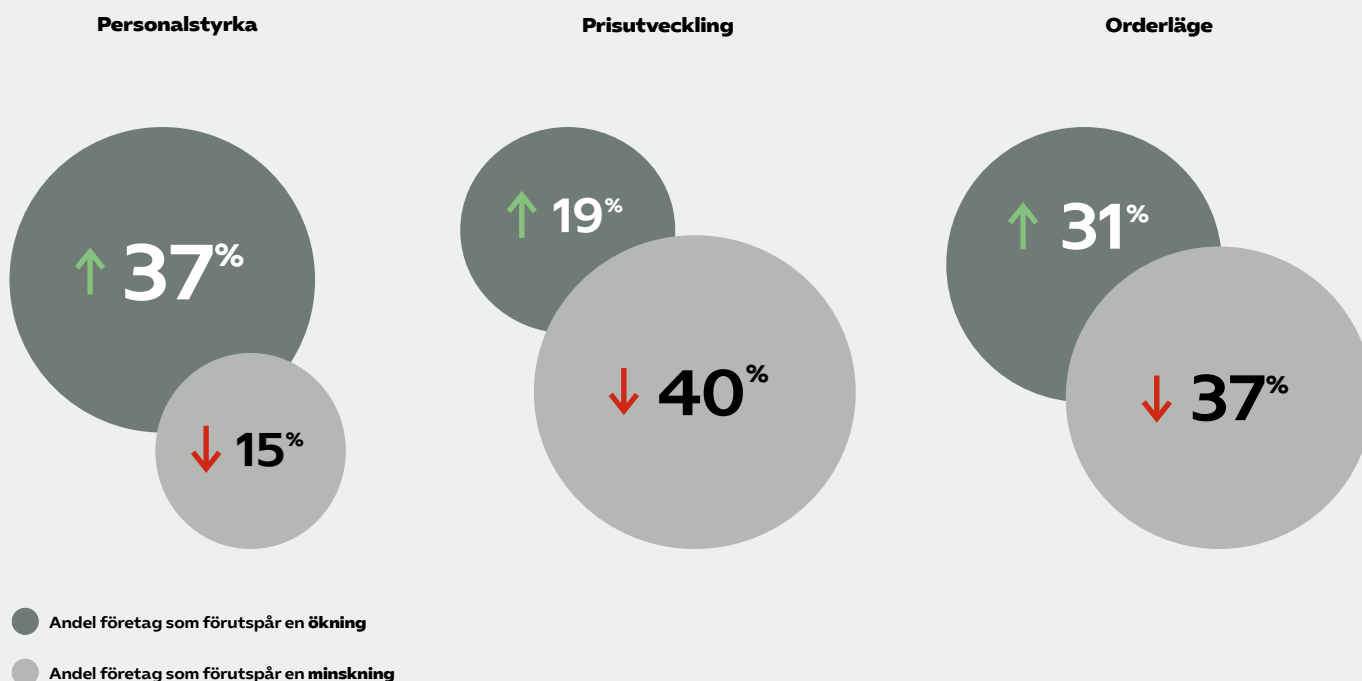
1. Det aktuella behovet av personal beräknades genom nettobehovet av personal för de medverkande företagen i relation till totalt antal anställda i dessa företag, vilket multiplicerades med det totala antalet anställda i hela innovationssektorn.

Sjunkande förväntningar på utvecklingen under kommande halvår inom samtliga områden

Förväntningar på:	Anställningsläge		Prisutveckling		Orderläge	
	Ökning	Minskning	Ökning	Minskning	Ökning	Minskning
Industri-/techkonsultföretag	63 % (61)	3 % (3)	34 % (41)	16 % (18)	41 % (48)	16 % (10)
Teknikkonsultföretag	35 % (50)	13 % (6)	14 % (6)	46 % (42)	27 % (34)	38 % (32)
Arkitektföretag	17 % (31)	31 % (14)	17 % (11)	50 % (33)	23 % (22)	53 % (36)
Totalt	37 % (50)	15 % (7)	19 % (15)	40 % (36)	31 % (36)	37 % (26)

Tabellerna avser andel företag som svarat ökar respektive minskar samt företagens förväntningar i oktober inom parentes.

Innovationssektorns förväntningar på rekryteringsbehovet, orderläget och prisbilden de kommande sex månaderna för samtliga företag

Anställningsläget

Endast 37 procent av företagen uppger att de behöver öka sin personalstyrka under det närmaste halvåret. Detta är en stor minskning från föregående rapport då motsvarande andel var 50 procent.

Arkitektföretagen signalerar att varsel och uppsägningar kan komma att ske under våren och hela 31 procent förväntar sig en minskning av personalstyrkan det kommande halvåret. Även industri-/techkonsultföretagen uppvisar en trendväxling, med något avtagande förväntningar på både anställningsläge och rekryteringsbehov från tidigare höga nivåer. Det råder stor brist på tillgänglig kompetens bland industri-/techkonsultföretagen och även teknikkonsultföretagen, ett problem som de brottats med under flera år och som uppges vara ett av de största tillväxthindren för många företag. På grund av detta försöker företagen behålla medarbetare så långt det är möjligt även under lågkonjunkturer.

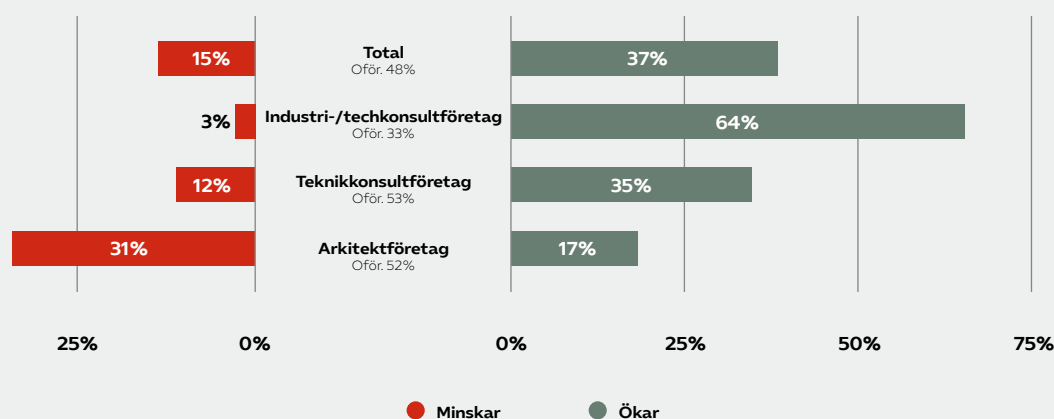
Under det gångna halvåret har 19 procent av företagen i undersökningen minskat sin personalstyrka samtidigt som 42 procent ökat antalet medarbetare. Sett till delbransch är det fortfarande industri-/techkonsultföretagen som rekryterar i högst grad. 63 procent har utökat sin personalstyrka de senaste sex månaderna. Cirka en tredjedel (34 procent) av arkitektföretagen har under det gångna halvåret minskat sin personalstyrka. Det är betydligt fler än väntat, endast 14 procent av arkitektföretagen

uppgav i oktober att de förväntade sig behöva minska personalstyrkan. Den nedåtgående trenden väntas även fortsätta under kommande halvår.

37% av företagen uppger att de behöver öka sin personalstyrka under det närmaste halvåret

I grafen nedan, som illustrerar företagens rekryteringsbehov under det kommande halvåret, ser vi att 37 procent förväntar sig att öka antalet anställda, 48 procent förväntar sig ett oförändrat läge och resterande 15 procent förväntar sig att minska antalet medarbetare. Motsvarande förväntningar i oktober 2022 var 50, 43 respektive 17. Trots att företagen som förväntar sig öka antalet anställda minskat rejält jämfört med föregående rapport är det totala anställningsbehovet (netto) detsamma. Anställningsbehovet netto uppgår till omkring cirka 3 600 personer. Förklaringen till detta är att anställningsbehovet hos de företag som fortfarande behöver anställa är ännu större än tidigare. Anställningsbehovet skiljer sig dock stort mellan de olika delbranscherna. Det är främst industri-/techkonsultföretagen samt teknikkonsultföretagen som har ett behov av att anställa, cirka 2300 respektive cirka 1400 personer. Arkitektföretagen förväntar sig däremot en nettominusning av personalstyrkan, de behöver säga upp cirka 100 anställda under det kommande halvåret.

Företagens förväntningar på förändring av personalstyrkan i Sverige under det kommande halvåret

Orderläget

För första gången sedan 2009, med undantag för pandemiåret 2020, är andelen som förväntar sig en minskad ordergång större än de som förväntar sig en ökad. Nära 40 procent av företagen i undersökningen förväntar sig en minskad ordergång det närmaste halvåret.

Utmaningarna i Sverige och omvärlden har varit flerdigade under slutet av 2022 med bland annat stigande energipriser och räntor. Trots en stark efterfrågan på de tjänster innovationssektorn erbjuder har investeringsviljan hämmats. Efterfrågan i de olika verksamhetsområdena våra medlemsföretags kunder verkar i varierar. Efterfrågan på till exempel forsknings- och utvecklingstjänster bedöms fortsatt öka inom verksamhetsområden som försvarsindustrin, elkraftsindustrin och jordbruksindustrin medan andra verksamhetsområden, som fordon och konsument-/industriprodukter, är betydligt osäkrare. För att på bästa sätt möta kommande lågkonjunktur är det avgörande, enligt medlemsföretagen själva, att fortsätta vara innovativa och ha en diversifierad kundbas inom flera olika verksamhetsområden.

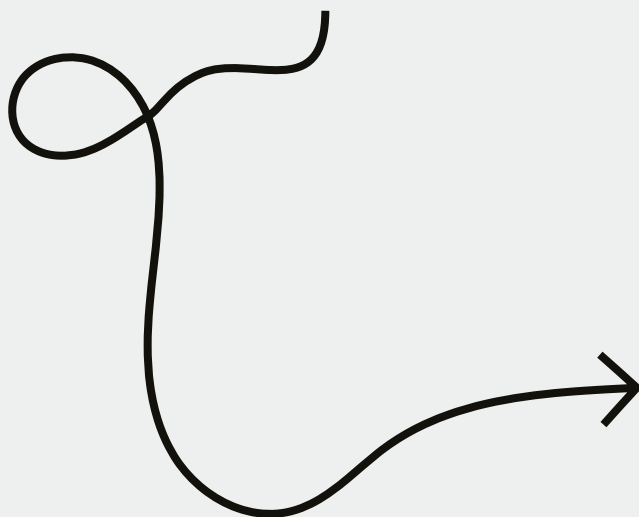
Stora infrastrukturprojekt förutspås vara allt viktigare för innovationssektorn framöver. Samtidigt väntas inbromsningen av bostadsbyggandet främst drabba arkitekt- och teknikkonsultföretagen hårt. Medlemsföretagen uppger att det råder osäkerhet i byggbranschen angående det kommande orderläget. Den minskade efterfrågan på grund av stigande räntor, ökade energi- och materialkostnader samt det minskade investeringsstödet kan i förlängningen leda till upp-

sägningar. Här menar medlemsföretagen att stat och kommuner behöver agera för att stimulera byggtakten och få ner energikostnaderna.

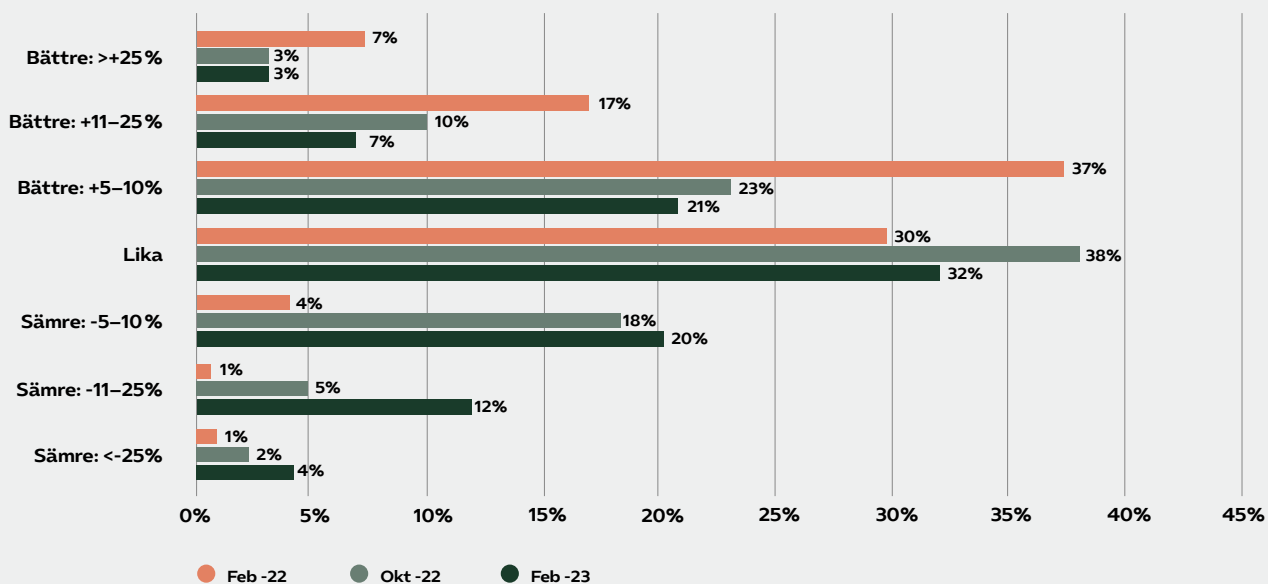
37%

av företagen i undersökningen förväntar sig en minskad ordergång det närmaste halvåret

Totalt förväntar sig 31 procent av företagen ett ökat orderläge under de kommande sex månaderna och 37 procent av företagen förväntar sig ett minskat. Andelen företag som förväntar sig en minskning har därmed fortsatt att stiga från 26 procent i föregående rapport. Det är första gången sedan 2009, med undantag för pandemiåret 2020, där innovationssektorns netttotal för orderutvecklingen under kommande sex månader är negativt. Fler företag förutspår alltså idag en minskning än en ökning av ordergången. Industri-/techkonsultföretagen är den enda delbransch där en större andel företag förväntar sig ett ökat orderläge (41 procent) än de som förväntar sig en minskning (16 procent). Förväntningarna härrör framför allt från verksamhetsområdet produktions-/processutveckling. De övriga två delbranscherna, arkitekter och teknikkonsulter, och deras låga förväntningar på orderläget är till stor del förknippat med bostadssektorn. Inom detta verksamhetsområde är det endast 1 procent som förutspår en ökad ordergång kommande sex månader.

Företagens förväntningar på orderläget i Sverige under det kommande halvåret

Prisbildens utveckling

En försämrad prisbild leder till utmaningar för arkitekt- och teknikkonsultföretagen. 60 respektive 51 procent av företagen i dessa branscher uppger en försämrad utveckling av prisbild under det gångna halvåret. Hälften av företagen inom dessa delbranscher förutspår en fortsatt prispress och negativ utveckling av prisbild under det kommande halvåret.

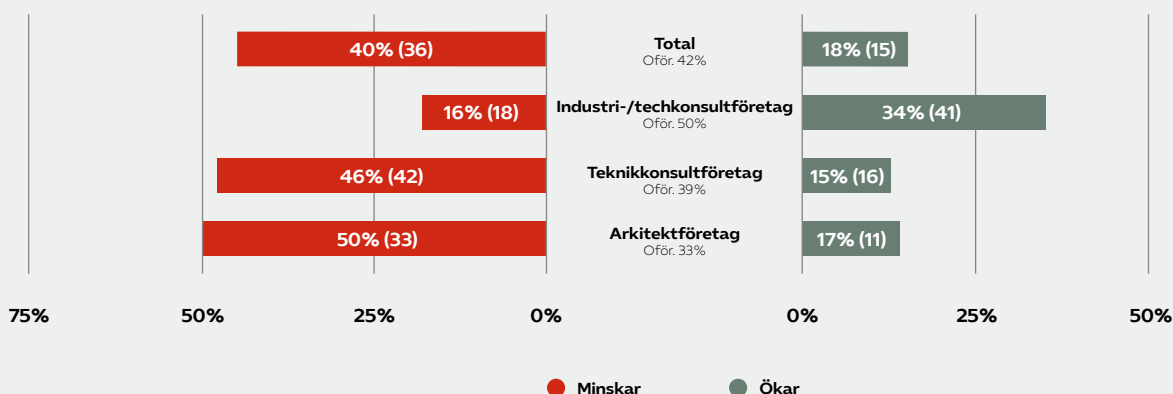
Prisutvecklingen har visat sig vara svår att förutspå för företagen i innovationssektorn under de senaste åren. Det beror till stor del på stora oroligheter i omvärlden; pandemi, krig, inflation och energikris. Resultatet är allt högre krav på både kraftiga löneökningar samtidigt som kundernas försäljning och lönsamhet viker. Detta leder bland annat till att många företag inte kan ta ut prisökningar mot kund fullt ut. Undersökningen visar, liksom föregående rapport, att färre företag än förväntat kunnat öka sina priser det gångna halvåret. Enbart 13 procent av företagen uppger att prisbild förbättrades under det gångna halvåret, vilket är 6 procentenheter lägre än förväntningarna i oktober då 19 procent av företagen trodde på en ökning. I den förra rapporten förväntade sig 36 procent av företagen en försämring av prisbild. Den faktiska försämringen av prisbild blev större än så. 45 procent av företagen redovisade en faktisk försämring under det gångna halvåret.

Industrikonsult-/techkonsultföretagen överträffade däremot förväntningarna från oktober 2022, medan

både teknikkonsult- och arkitektföretagens prisbild utvecklades sämre än förväntat. Bland arkitektföretagen var det 33 procent som förväntade sig en försämrad prisbild i förra rapporten medan hela 60 procent uppger att den faktiskt försämrats under motsvarande period.

Rapporten visar att 82 procent av de medverkande företagen förväntar sig en oförändrad (42) alternativt försämrad (40) utveckling av priserna under det kommande halvåret. Resterande 18 procent ser positivt på utvecklingen och förväntar sig delvis ha möjlighet att ta ut prisökningar i verksamheten till kund i takt med inflationen. Förväntningarna på prisutvecklingen fortsätter att minska och för samtliga företag ser vi ett negativt netttotal (-22), med andra ord tror fler företag på en minskning än en ökning. När det gäller de olika delbranscherna är det högst förväntningar på prisbildens utveckling bland industrikonsult-/techkonsultföretagen, där 34 procent väntar sig en ökning och 16 procent en minskning. De positiva förväntningarna beror delvis på en stark efterfråga på tjänsterna och delvis på att kompetensbristen leder till högre löner, vilket i sin tur överförs till delbranschens priser på produkter och tjänster. Bland både arkitektföretagen och teknikkonsultföretagen är det en större andel företag som förväntar sig en försämring av prisernas utveckling än vad som väntar sig en förbättring, det vill säga ett negativt netttotal. 50 procent av arkitektföretagen och 46 procent av teknikkonsultföretagen förväntar sig en minskning.

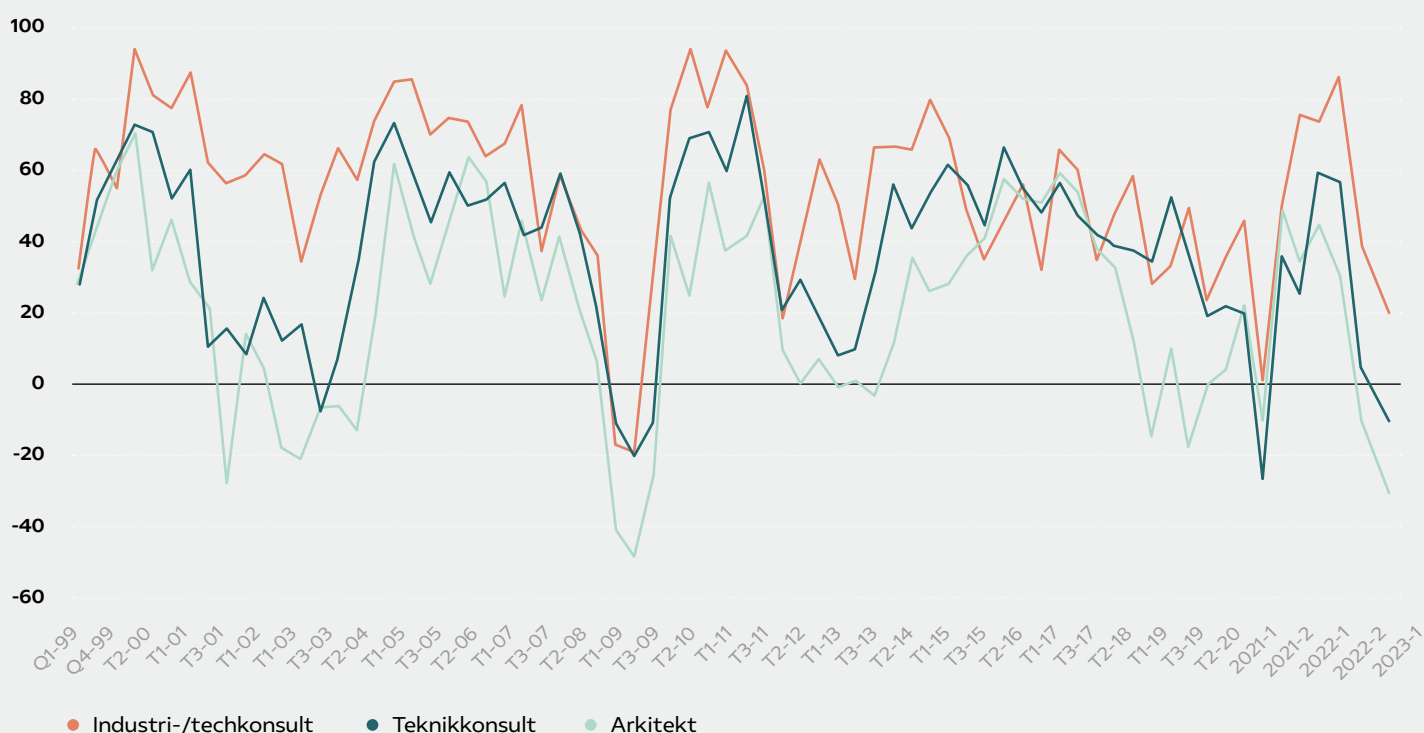
Förväntningar på prisutvecklingen de kommande sex månaderna för de olika delbranscherna

Appendix

Långsiktig trendutveckling

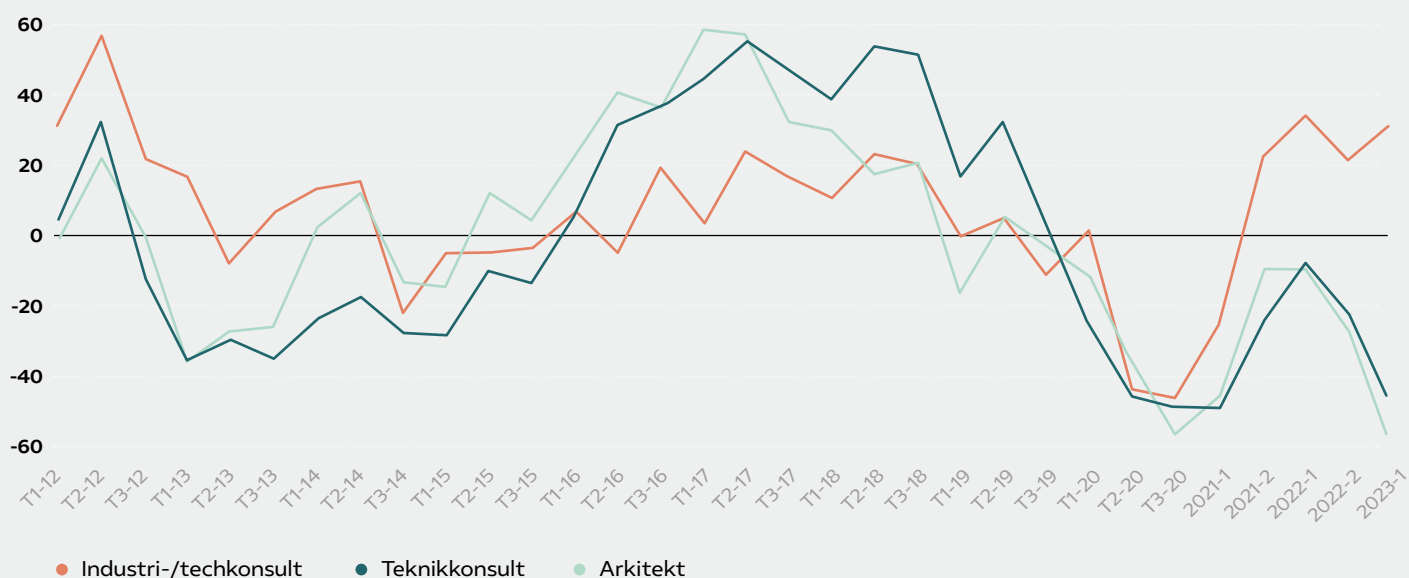
Konfidensindikatorn för arkitekt-, teknikkonsult-, industrikonsult-/techkonsultföretag. Visar förväntningar på orderläget under kommande sex månader¹

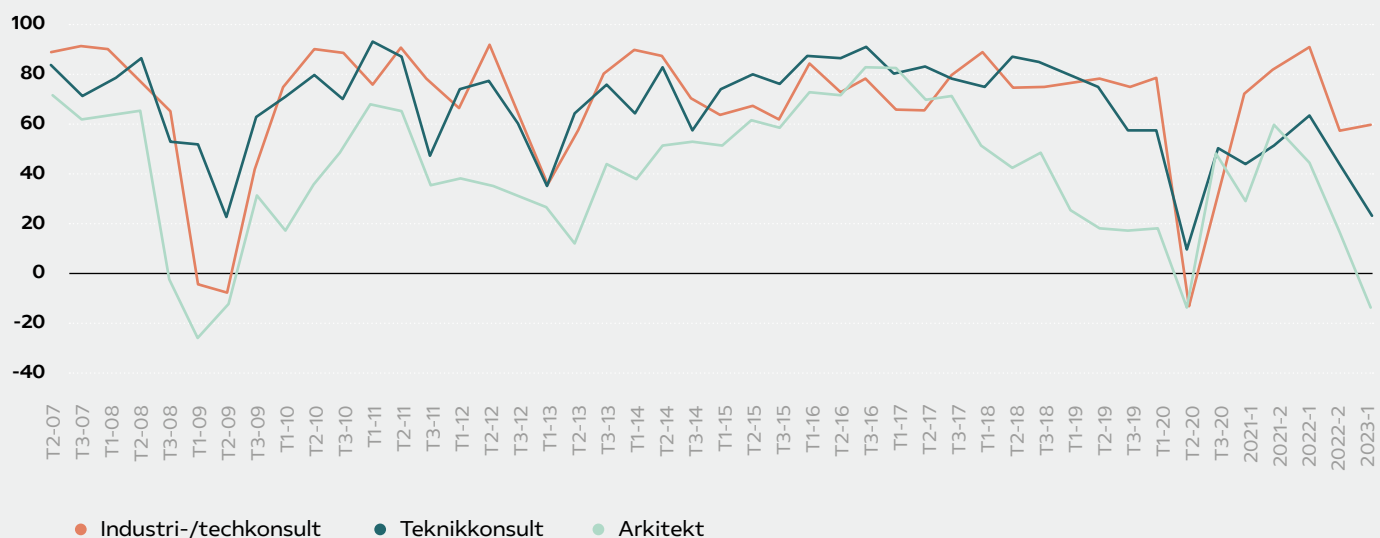
1. Konfidensindikatorn är nettotalet mellan andelen företag som tror på ökad ordergång om sex månader minus de som tror på en minskad ordergång.

Förväntningarna på de allmänna prisernas utveckling kommande halvår i netttotal. Arkitekt-, teknikkonsult-, och industri-/techkonsultföretag var för sig.

Förväntningar på personalstyrkans utveckling kommande sex månader. Arkitekt-, teknikkonsult-, och industri-/techkonsultföretag var för sig.

Orderutvecklingen för arkitekt- och teknikkonsultföretagen

Sedan början av 2022 har bostadsmarknaden och bostadsbyggandet drabbats av svåra nedgångar. Hushållens inkomster har minskat kraftigt och deras förväntningar på den egna ekonomin är fortsatt låga. Detta tillsammans med höga räntor och energikostnader har lett till sjunkande bostadspriser och en försämrad bostadsmarknad. Dessutom har byggkostnaderna ökat och investeringsstöden minskat, vilket resulterat i en hastig inbromsning av bostadsbyggandet. Arkitekt- och teknikkonsultföretagens förväntningar på orderutvecklingen inom verksamhetsområdet bostäder har därför fortsatt att minska sett till föregående rapport. Nu förväntar sig endast 1 procent av företagen ett ökat orderläge kommande sex månader och

hela 87 procent en minskning. För 2022 utgjorde detta verksamhetsområde 13 procent av totala omsättningen, vilket är en kraftig minskning från 2021 då motsvarande andel var 28 procent. I takt med att antalet bostadsprojekt minskat har projekten inom verksamhetsområdet vägar, gator, samfärdsel och dylikt ökat under 2022. Totalt utgjorde verksamhetsområdet hela 24 procent av den totala omsättningen. Det motsvarar en ökning med 16 procentenheter jämfört med 2021. Sammanfattningsvis har arkitekt- och teknikkonsultföretagens förväntningar på orderutvecklingen dämpats och vartannat företag förväntar sig en oförändrad orderutveckling kommande halvår.

Förväntningar på orderstockens utveckling kommande sex månader, fördelat på verksamhetsområde, samt andel av totala omsättningen för de senaste helåren 2022, 2021, 2020.

Arkitekt- och teknikkonsultföretagen

Delsektorer	Förväntningar (%)			Andel volym (%)		
	Ökar	Oförändr.	Minskar	2022	2021	2020
Bostäder	1 (6)	12 (21)	87 (73)	13	28	27
Övriga hus (kontor, handel, sjukhus, o. dyl.)	13 (23)	51 (55)	36 (23)	31	33	36
Industribyggnader	18 (20)	64 (66)	18 (14)	9	8	7
Vägar, gator, samfärdsel o. dyl.	22 (30)	65 (57)	13 (13)	24	8	9
Övriga anläggningar (energiverk, kraftverk, tele o. dyl.)	43 (52)	51 (45)	6 (3)	6	6	6
Miljöprojekt, utredningar m.m.	37 (56)	55 (42)	8 (2)	6	8	6
Stadsplanering	26 (27)	65 (65)	9 (8)	6	4	7
Annan	52 (31)	32 (56)	16 (13)	5	6	2
Medel/Summa	27 (31)	49 (51)	24 (19)	100	100	100

Andel av totala omsättningen för 2022 viktas efter antalet anställda.

Orderutvecklingen för industri-/techkonsultföretagen

Tabellen nedan visar industri-/techkonsultföretagens förväntningar på orderutvecklingen kommande halvår inom de olika verksamhetsområdena. Det är tydligt att förväntningarna på orderläget är starkast inom verksamhetsområdet produktions-/processutveckling. Ungefär hälften av företagen inom detta område förväntar sig en ökning i orderingen, medan en

mindre andel (21 procent) förväntar sig en minskning. Detta verksamhetsområde har dock minskat kraftigt sett till andelen av den totala omsättningen för året 2022. 2021 utgjorde produktions-/processutveckling hela 40 procent av den totala omsättningen medan motsvarande andel 2022 hamnade på 8 procent.

Industri-/techkonsultföretagens förväntningar på orderstockens utveckling om sex månader, fördelat på verksamhetsområde samt andel av den totala omsättningen för de senaste helåren 2022, 2021 och 2020.

Industri-/techkonsultföretagen

Delsektorer	Förväntningar (%)			Andel volym (%)		
	Ökar	Oförändr.	Minskar	2022	2021	2020
Produktions/processutveckling	53 (30)	26 (45)	21 (25)	8	40	26
Produktutveckling	25 (33)	54 (52)	21 (14)	51	30	42
Teknisk IT (t. ex. systemutveckling, data, elektronik, beräkningar & analyser)	38 (50)	48 (44)	14 (6)	20	15	14
Teknisk information/utbildning	27 (33)	53 (50)	20 (17)	10	6	11
Annan	45 (50)	36 (50)	18 (0)	11	8	7
Medel/Summa	38 (39)	43 (48)	19 (12)	100	100	100

Andel av totala omsättningen för 2022 viktas efter antalet anställda.

Personalomsättning

Tabellen nedan illustrerar personalomsättningen i innovationssektorn totalt samt per delbransch var för sig. För hela sektorn uppgick personalomsättningen till 18,2 procent 2022. Den delbransch som uppvisar högst personalomsättning är återigen industri-/teckonsultföretagen. Personalomsättningen för 2022 låg på 28,4 procent, vilket innebär att företagen inom denna delbransch byter ut mer än en fjärdedel av de

anställda. Varför personalomsättningen är så hög beror delvis på den höga efterfrågan på kompetens. Det är svårt för företag att behålla sin personal då det finns många företag som konkurrerar om samma personer. Detta leder även till ett ökat tryck på löneökningar för att kunna locka och behålla kvalificerade medarbetare.

Personalomsättning per delbransch presenterat per helår för åren 2017–2022.

Personalomsättning	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Arkitektföretag	11,5 %	11,9 %	12,2 %	11,4 %	10,9 %	13,0 %
Industri-/teckonsultföretag	22,8 %	25,9 %	20,5 %	25,8 %	19,2 %	28,4 %
Teknikkonsultföretag	17,5 %	16,0 %	15,2 %	7,9 %	16,3 %	15,6 %
Samtliga	18,0 %	16,9 %	16,0 %	12,3 %	17,5 %	18,2 %

Export-/utlandsuppdrag

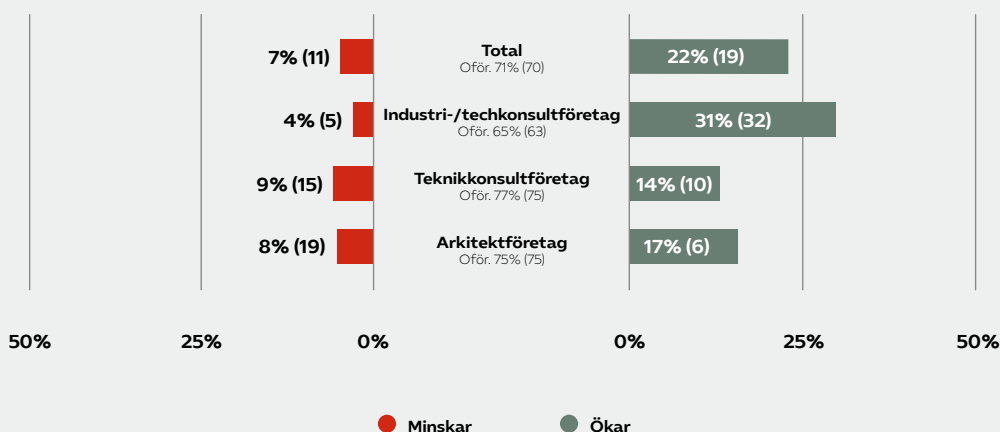
Ekonomi påverkas av utmaningar som inflation, allt högre priser på råvaror och räntehöjningar. Trots detta förutspår företagen att exporten kommer att öka under 2023. Det visar att det finns en stark efterfrågan på svenska företags produkter på den globala marknaden och att de är konkurrenskraftiga trots ekonomiska svårigheter. Förklaringen kan ligga i att svenska företag har starka konkurrensfördelar gentemot andra företag, alternativt att den försvagade svenska kronan är gynnsam för utländska beställare, eller att de svenska exportföretagen lyckats anpassa sig till de svårigheter som finns i ekonomin. Medlemsföretagens förväntningar på exporten de kommande sex månaderna är som sagt fortsatt övervägande positiva. Totalt förväntar sig 22 procent av medlemsföretagen en ökad export-/utlandsuppdragsutveckling kommande halvår. 71 procent förväntar sig oförändrade volymer medan endast 7 procent förväntar sig en minskning.

4%

av företagets totala fakturering 2022 kan relateras till export-/utlandsuppdrag

Sett till delbransch har industri-/techkonsultföretagen återigen mest positiva förväntningar på export- och utlandsuppdragsutvecklingen där 31 procent förväntar sig en ökning och 5 procent en minskning. Arkitektföretagen, som i föregående rapport förväntade sig till övervägande del minskade volymer, har nu återgått till ett positivt netttotal (9), det vill säga fler förväntar sig en ökning än en minskning.

Förväntningar på export-/utlandsuppdragsutvecklingen 2023 jämfört med 2022. Teknikkonsulter, arkitekter och industri-/techkonsulter var för sig.

Kommande marknadsrapporter

Investeringssignalen

Under benämningen Investeringssignalen presenterar Innovationsföretagen sedan 1994 sina regelbundna marknadsundersökningar bland ett representativt urval av arkitektföretag och tekniska konsultföretag i medlemskretsen. Marknadsundersökningen genomförs två gånger per år och resultatet presenteras i Investeringssignalen.

Branschrapport 2023 – Innovationsföretag i Sverige

Innovationsföretagens årliga rapport är en sammanställning av den svenska arkitekt-, teknikkonsult-, industri-/techkonsultbranschen. I rapporten presenteras rankinglistor över de största företagsgrupperna på respektive marknad, intressanta nyckeltal, nyheter kring strukturaffärer samt information om utvecklingen och konjunkturen inom sektorn under det senaste året.

EFCA Barometer

EFCA, den europeiska associationen för teknik-konsulter, publicerar två gånger per år, vår och höst, en överblick av teknikkonsultmarknaden runt om i Europa.

Almegas Tjänsteindikator

Rapporterna, som publiceras fyra gånger per år, innehåller analyser och prognoser kring tjänstesektorns utveckling, vissa tjänstebranschens utveckling samt makroekonomiska analyser och prognoser.

Kontakt

Elin Lydahl, förbundsdirektör

Tel: +46 8 762 69 45

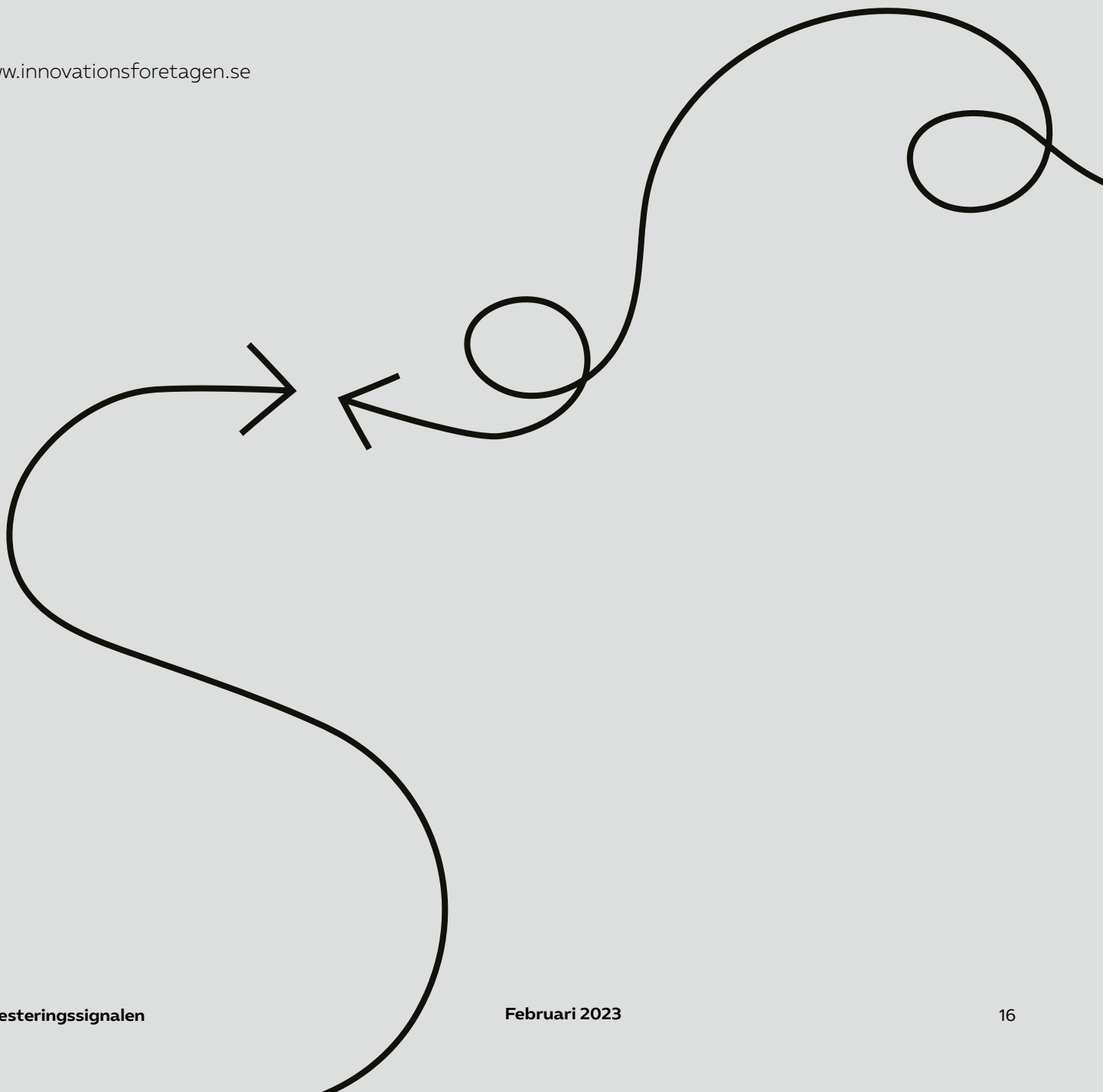
E-post: elin.lydahl@innovationsforetagen.se

Linnea Kvist, kommunikationschef

Tel: +46 8 762 66 21

E-post: linnea.kvist@innovationsforetagen.se

www.innovationsforetagen.se

Innovationsföretagen är en bransch- och arbetsgivarorganisation som representerar innovativa företag inom den kunskapsintensiva tjänstesektorn. Förbundet har cirka 850 medlemmar och omfattar cirka 40 000 anställda.

Innovationsföretagens uppdrag är att skapa bästa möjliga förutsättningar för en konkurrenskraftig innovationssektor.

www.innovationsforetagen.se

Vi skapar möjligheterna